

Transportstyrelsens föreskrifter om utbildning av förare för behörighet AM;

TSFS 2009:12

Utkom från trycket
den 25 mars 2009

beslutade den 19 mars 2009.

Transportstyrelsen föreskriver följande med stöd av 13 § förordningen (2009:186) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar.

VÄGTRAFIK

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om utbildning till förare av moped klass I enligt lagen (2009:121) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar och förordningen (2009:186) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar.

2 kap. Ansökan om tillstånd att bedriva utbildning

1 § Ansökan om tillstånd att bedriva utbildning till förare av moped klass I ska ges in till Transportstyrelsen på en blankett som styrelsen har fastställt.

2 § Till ansökan ska bifogas

1. ett bevis från Bolagsverket om att sökanden inte är försatt i konkurs, om sökanden är en fysisk person, eller ett registreringsbevis från Bolagsverket, om sökanden är en juridisk person,

2. namn och personnummer eller samordningsnummer på den person eller de personer som ges behörighet att företräda utbildningsverksamheten, om sökanden är en juridisk person,

3. namn och personnummer eller samordningsnummer på den eller de lärare som ska undervisa,

4. handlingar enligt 3 kap. 4 § 4,

5. uppgifter om lokal eller anläggning som ska användas i undervisningen, och

6. en undervisningsplan enligt 3 kap. 2 §.

Bevis enligt första stycket 1 får vara högst tre månader gammalt. Sådant bevis behöver dock inte bifogas om sökanden har rätt att driva trafikskola eller bedriva introduktionsutbildning, riskutbildning eller utbildningsverksamhet för yrkesförarkompetens.

Om uppgifter enligt första stycket 3 och 4 inte har kunnat lämnas, ska uppgifterna anmälas enligt 3 kap. 10 § 6 innan utbildningsverksamheten påbörjas.

Handlingar enligt första stycket 4 behöver inte bifogas avseende lärare som är godkänd som trafiklärare.

3 kap. Krav på verksamheten

1 § Av 4 § lagen (2009:121) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar framgår att utbildningen ska innehålla teoretiska och praktiska moment och att övningskörning i trafik ska ingå.

2 § Utbildningen ska bedrivas enligt inlämnad undervisningsplan. Undervisningsplanen ska ange innehållet i utbildningen, hur utbildningen ska bedrivas och hur målen i kursplanen enligt 4 kap. ska uppnås. Därutöver ska den tidsmässiga omfattningen av utbildningen anges.

3 § Undervisning ska bedrivas av lärare som har anmälts till Transportstyrelsen.

4 § För att få undervisa krävs att läraren

1. har giltigt körkort med behörighet A eller A1 och har haft sådan behörighet under sammanlagt minst tre av de senaste tio åren,
2. har giltigt körkort med behörighet B och har haft sådan behörighet under sammanlagt minst tre av de senaste tio åren,
3. med hänsyn till sina personliga förhållanden kan anses lämplig som lärare vid utbildningen, och
4. är godkänd som trafiklärare enligt 3 § lagen (1998:493) om trafikskolor eller har motsvarande kompetens.

5 § Verksamhet får endast bedrivas under förutsättning att

1. antalet deltagare per utbildningstillfälle är högst sexton elever,
2. antalet elever per lärare är högst fyra vid övningskörning som inte sker i gatutrafik och på landsväg,
3. läraren och eleverna är samtidigt närvarande vid undervisningen,
4. utbildningslokal och anläggning är lämplig för sitt ändamål med hänsyn till antal elever och val av undervisningsmetodik,
5. undervisningstiden är minst 12 timmar varav minst 4 timmar omfattar praktiska moment.

Trots vad som sägs i första stycket 3 får del av utbildningen bedrivas på distans. I sådant fall ska det särskilt beskrivas i undervisningsplanen hur den delen av utbildningen ska genomföras samt omfattning i tid.

6 § Grundläggande manöverträning ska göras innan övningskörning i trafik genomförs.

Vid praktiska moment som sker på annan plats än i gatutrafik och på landsväg ska övningsplatsen vara utformad på lämpligt sätt med hänsyn till säkerheten och den föreskrivna utbildningen. De praktiska övningarna ska

kunna genomföras i en hastighet som ger eleven möjlighet att uppleva det som målen i kursplanen enligt 4 kap. syftar till.

In- och utfarter till övningsplatsen ska vara så anordnade att obehörigt tillträde förhindras.

7 § De mopeder som används vid utbildningen ska vara registrerade som moped klass I och vara lämpliga för utbildningen.

Övningarna ska genomföras med tvåhjulig moped om inte eleven innehar körkortstillstånd med begränsning till tre- eller fyrehjulig moped.

Identitetskontroll och rapportering

8 § Innan utbildningen påbörjas ska den som är lärare vid utbildningen ansvara för att en identitetskontroll sker. Kontrollen ska fastställa att den person som ska genomföra utbildningen är den han eller hon uppger sig vara.

9 § Av 7 § förordningen (2009:186) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar framgår att den som anordnar utbildning ska rapportera när utbildningen genomförts. Rapporteringen ska ske genom elektronisk överföring i ett system som har godkänts av Transportstyrelsen och i enlighet med de uppgifter och anvisningar som styrelsen har bestämt.

Ändring av verksamheten

10 § Följande uppgifter ska anmälas till Transportstyrelsen utan dröjsmål:

1. ändring av firma,
2. ändring av rätten att teckna företagets firma,
3. byte av lokal eller anläggning för undervisning,
4. ändring av undervisningsplan,
5. utökning av verksamheten till annan plats och de uppgifter som anges i 2 kap. 2 § 2-6,
6. förändringar avseende personal.

Anmälan enligt första stycket 6 ska innehålla uppgifter enligt 4 § 4.

Registreringsbevis ska bifogas när anmälan gäller ändrad firma eller firmatecknare enligt första stycket 1 och 2.

11 § En tillståndshavare som ändrar bolagsform ska skicka in en ny ansökan enligt 2 kap. 1 § och 2 § 1 och 2.

12 § Om tillståndshavaren dör, övergår tillståndet på dödsboet. Om tillståndshavaren försätts i konkurs, övergår tillståndet på konkursboet. Fortsatt verksamhet för ett dödsbos eller konkursbos räkning ska snarast anmälas till Transportstyrelsen. Tillståndet gäller under högst sex månader räknat från dödsfallet eller konkursbeslutet, om inte Transportstyrelsen på grund av särskilda skäl medger en längre giltighetstid.

4 kap. Kursplan

Kursplanens uppbyggnad och struktur

1 § Utbildningen för körkort ska innehålla följande moment:

1. manövrering, fordon och miljö,
2. körning i olika trafikmiljöer,
3. resande med moped i speciella sammanhang, och
4. personliga förutsättningar och mål.

De fyra momenten ska delas upp på följande två kunskapsområden:

1. teori och färdighet, och
2. självvärdering.

Manövrering, fordon och miljö

Syfte

2 § Momentet manövrering, fordon och miljö syftar till att eleven ska lära sig att manövrera sin moped och göra detta på ett säkert och miljövänligt sätt. Samtidigt ska eleven utveckla en realistisk uppfattning om sin egen förmåga att göra detta. I detta ingår att eleven ska lära sig att använda rätt körteknik i olika situationer, mopedens konstruktion, funktion, olika skyddssystem, betydelsen av att använda personlig skyddsutrustning på rätt sätt och sambanden mellan körsätt och miljöpåverkan. Dessutom ska eleven utveckla sin förmåga att reflektera över händelser under utbildningen och därigenom öka sin förmåga att ta till sig intryck och erfarenheter som kan bidra till en ökad värdering av säker körning.

Teori och färdighet

3 § Målet är uppnått när eleven

1. redogör för
 - faktorer som påverkar mopedens köregenskaper såväl positivt som negativt,
 - körtekniker som kan nyttjas för att köra mopeden på ett säkert och miljömedvetet sätt,
 - mopedens konstruktion och funktioner samt hur dessa inverkar på säkerhet och miljö,
 - innebörden av de miljökrav som finns för moped,
 - betydelsen av att använda personlig skyddsutrustning,
 - väglagens påverkan på mopedens köregenskaper,
 - sambandet mellan körteknik och mopedens uppträdande,
 - naturlagarnas inverkan på mopedens rörelse,
 - hur man identifierar risker förknippade med mopedens konstruktion, funktion och förarens sätt att manövrera, och
 - regler och bestämmelser som finns inom hela momentet manövrering, fordon och miljö,

2. utför

– enklare kontroller och föreslår eventuella åtgärder på mopeden så att den blir trafiksäker, och

– effektiv bromsning från olika hastigheter upp till 45 km/tim,

3. uppvisar

– en god balans vid krypkörning,

– en rutinmässig manövrering av mopeden, och

– ett säkert körsätt med passagerare,

4. använder

– rätt körteknik i olika situationer, och

– personlig skyddsutrustning, samt

5. identifierar

– risker förknippade med mopedens konstruktion, funktion och förarens sätt att manövrera.

Självvärdering

4 § Målet är uppnått när eleven *bedömer* sin förmåga

– att manövrera en moped på ett säkert sätt,

– att klara en uppkommen krissituation, och

– att upptäcka risker förknippade med mopedens funktion och manövrering.

Körning i olika trafikmiljöer*Syfte*

5 § Momentet körning i olika trafikmiljöer syftar till att utveckla elevens förmåga att köra moped på ett säkert, omdömesgillt och miljövänligt sätt i samverkan med andra trafikanter, i olika trafiksituationer och under olika förhållanden. Momentet syftar också till att utveckla elevens förmåga att vara förutseende, upptäcka risker och att köra med sådana säkerhetsmarginaler att han eller hon inte blir inblandad i kritiska situationer. I detta ingår att eleven ska anpassa sin körning, som t.ex. hastighet och placering, utifrån de omständigheter som råder. Momentet syftar dessutom till att ge kunskap om och förståelse för varför trafikregler finns och hur de ska följas. Ett annat syfte är att minska konsekvenserna efter en trafikolycka genom att förmedla kunskap om första hjälpen och vilka åtgärder som kan vidtas vid en trafikolycka.

Teori och färdighet

6 § Målet är uppnått när eleven

1. redogör för

– de trafikregler som gäller för körning med moped,

– hur man ger första hjälpen och vilka åtgärder som kan vidtas vid en trafikolycka, och

- hastighetens inverkan för risken att dödas eller skadas i trafiken,
- 2. *tillämpar* de regler som gäller för körning med moped,
- 3. *visar*
 - goda avsökningsrutiner i olika trafikmiljöer, och
 - gott omdöme i samspelet med andra trafikanter,
- 4. *kör* med tillräckliga säkerhetsmarginaler,
- 5. *använder* en körteknik som medför låg bränsleförbrukning,
- 6. *anpassar* hastighet, placering och övrig körning utifrån de omständigheter som råder,
- 7. *identifierar*
 - risker i olika trafiksituationer och trafikmiljöer, och
 - risker förknippade med andra vägtrafikanter svårigheter att se mopedförare i trafiken,
- 8. *förutser* olika händelseförlopp i trafiken, samt
- 9. *bedömer* konsekvenser av olika händelseförlopp.

Självvärdering

7 § Målet är uppnått när eleven

1. *värderar*
 - konsekvenserna av sin egen erfarenhet av körning med moped,
 - det egna körbeteendet,
 - sin förmåga att ge första hjälpen och kunna vidta rätt åtgärder vid en trafikolycka, och
2. *accepterar* ett kritiskt tänkande om det egna körbeteendet.

Resande med moped i speciella sammanhang

Syfte

8 § Momentet resande med moped i speciella sammanhang syftar till att ge eleven kunskap om betydelsen av att planera sitt resande med avseende på t.ex. vart, när, hur, under vilka omständigheter och varför en resa ska genomföras. Kunskapen ska kunna användas för att resa så miljövänligt som möjligt samtidigt som resande under riskfyllda förhållanden som tät trafik, halt väglag, dåligt väder etc., undviks. Dessutom syftar momentet till att förmedla kunskap som visar att körning under påverkan av alkohol, trötthet etc., ökar olycks- och skaderisken och därför inte är förenligt med god mopedkörning.

Teori och färdighet

9 § Målet är uppnått när eleven

1. *redogör* för
 - hur val av färdmedel, resällskap och färdväg påverkar trafiksäkerhet och miljö,

- hur påverkan av medicin, alkohol, andra droger, stress och trötthet påverkar förarbeteende och trafiksäkerhet,
- hur mopedkörning vid olika tidpunkter på dygnet påverkar förarbeteende och trafiksäkerhet, och
- hur olika väglag och vägmiljöer påverkar förarbeteende och trafiksäkerhet.

Självvärdering

10 § Målet är uppnått när eleven *bedömer* hur egna val och motiv till resande och mopedkörning kan påverka det egna förarbeteendet, trafiksäkerheten och miljön.

Personliga förutsättningar och målsättningar i livet

Syfte

11 § Momentet personliga förutsättningar och målsättningar i livet syftar till att ge eleven en förståelse för hur olika personliga och sociala förutsättningar påverkar rollen som mopedförare. Eleven ska inse hur förarbeteende och olycksrisk har samband med viljan att efterleva regler och bestämmelser samt faktorer som ålder, kön, fysiska begränsningar, personlighet, attityd, livsstil, social bakgrund, utbildning och grupptillhörighet. Genom att förstå dessa samband förväntas eleven få bättre förutsättningar att anpassa sin körning så att risker förknippade med de egna förutsättningarna beaktas.

Teori och färdighet

12 § Målet är uppnått när eleven

1. *återger*

– hur personliga livsförutsättningar och faktorer som kön, ålder, personlighet, attityd, livsstil och grupptillhörighet påverkar trafiksäkerheten, och

– hur man undviker att använda mopeden som ett medel för sökande efter spänning, samt

2. *redogör för*

– hur gruppptryck uppstår och hur det kan påverka förarbeteende och trafiksäkerhet,

– hur medvetna eller impulsiva handlingar, sökande efter äventyr, spänning, nöje, lek etc., kan påverka förarbeteendet, trafiksäkerheten och miljön,

– hur olika val av transportslag kan påverka trafiksäkerhet och miljö, och

– hur bristande vilja att efterleva regler och bestämmelser påverkar säkerhet och miljö.

Självvärdering

13 § Målet är uppnått när eleven *värderar* sin förmåga

- att stå emot effekterna av grupptryck, och
- att motstå impulsiva handlingar, sökande efter äventyr, spänning, nöje, lek etc.

5 kap. Tillsyn

1 § Av 6 § lagen (2009:121) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar och 12 § förordningen (2009:186) om utbildning till förare av mopeder, snöskotrar och terränghjulingar framgår att Transportstyrelsen ska utöva tillsyn över utbildning. Av 11 § samma förordning framgår att Transportstyrelsen får återkalla ett tillstånd att bedriva utbildning.

2 § Den som tillsynen avser ska vara närvarande vid tillsynen.

3 § Om det framkommer brister vid tillsynen ska tillståndshavaren inkomma med ett åtgärdsprogram vilket ska lämnas inom en viss tid som fastställs av Transportstyrelsen. I åtgärdsprogrammet ska det framgå hur bristerna ska avhjälpas. Åtgärdsprogrammet ska vara genomfört den dag Transportstyrelsen anger.

6 kap. Undantag

1 § Undantag från dessa föreskrifter prövas av Transportstyrelsen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna författning träder i kraft den 1 april 2009.

2. Den som har rätt att bedriva utbildning enligt den upphävda lagen (1999:877) om förarbevis för moped klass I och för terrängskoter får bedriva utbildning enligt 1 kap. 5, 6, 8 och 9 §§ Vägverkets föreskrifter (VVFS 2000:90) om förarbevis för moped klass I och för terrängskoter till och med den 30 september 2009.

3. Den som har rätt att anordna kunskapsprov enligt den upphävda lagen (1999:877) om förarbevis för moped klass I och för terrängskoter ska anordna kunskapsprov enligt 2 kap. 1, 7 och 8 §§ Vägverkets föreskrifter (VVFS 2000:90) om förarbevis för moped klass I och för terrängskoter till och med den 30 september 2009.

4. Bestämmelserna i 3 kap. 1–10 §§ Vägverkets föreskrifter (VVFS 2000:90) om förarbevis för moped klass I och för terrängskoter ska tillämpas till och med den 30 september 2009.

5. Den som har rätt att bedriva utbildning enligt den upphävda lagen (1999:877) om förarbevis för moped klass I och för terrängskoter och avser

att bedriva utbildning för behörighet AM ska lämna in en undervisningsplan för den behörigheten till Transportstyrelsen senast den 15 augusti 2009.

På Transportstyrelsens vägnar

STAFFAN WIDLERT

Maria Åkerlund
(Vägrafikavdelningen)